

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Centru

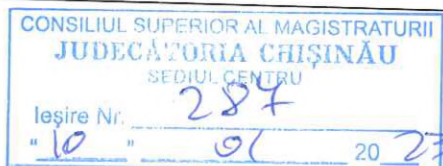

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Centre

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova, MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova, MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Nr.1-18/18
Data 09.01.2023

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004

Judecătorul în Judecătoria Chișinău sediul Centru, Țonov Irina, vă expediază Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate depusă de avocatul Bot Alexandru în interesele lui Eriomenco Efim și Încheierea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din 05 ianuarie 2023, în cauza penală nr.1-18/2018 (12-1-1042-05012018), de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal, pentru examinarea admisibilității excepției de neconstituționalitate.

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău sediul Centru

ȚONOV Irina

(ex: Mișcoi C.
022.275.515)

Sesizare
privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

1. Nume: Eriomenco

2. Prenume: Efin

3. Adresă (va fi anonimizată):

4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate):

5. Reprezentant: Alexandru Bot

6. Adresa reprezentantului:

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului:

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În fapt, pe rolul Judecătorei Chișinău (sediul Centru) se află cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) CP.

Conform învinuirii aduse inculpatului, vinovăția acestuia ar fi fost probată prin declarațiile martorului Rusu Laurențiu, audiat la etapa urmăririi penale și fără a fi efectuată confruntarea dintre acesta și inculpat.

În cadrul examinării dosarului în instanța de fond, acuzare, însă, nu a putut asigura prezența acestuia pentru a garanta apărării dreptul de a audia martorul. Astfel, acuzarea a invocat aplicabilitatea art. 371 alin. (1) pct. 2) Cod Procedură Penală (CPP), care reglementează că citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazul când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată **prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță.**

Reieșind din cele expuse supra venim să contestăm constituționalitatea sintagmei învederate, în condițiile în care aceasta contravine prevederilor art. 21 și 23 alin. (2) din Constituție

C. Obiectul sesizării³

Obiect al sesizării îl constituie sintagma: „*prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță*”, din art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP, care reglementează că citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazul când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Art. 21 din Constituție:

Art. 21 din Constituție prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, *în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale*. În acest sens, accentuăm că un element definitoriu al prezumției de nevinovăție este asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării inculpatului, inclusiv dreptul de a audia martorii acuzării, respectiva garanție fiind determinantă pentru existența unui proces contradictoriu autentic. În acest sens, venim să accentuăm că articolul 6 CEDO, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei de a participa efectiv la procesul său. Acesta include, inter alia, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (a se vedea, spre exemplu, *Stanford v. the United Kingdom*, hotărâre din 23 februarie 1994, Seria A nr. 282-A, § 26; *Barbera, Messegue and Jabardo v. Spain*, hotărâre din 6 decembrie 1988, Seria A nr. 146, § 78). Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii (a se vedea *Colozza v. Italy*, hotărâre din 12 februarie 1985, Seria A nr. 89, § 27). Cu alte cuvinte, necesitatea respectării dreptului de a „confrunța” martorii, probele acuzării este imperativă pentru a decide legalitatea procedurii per ansamblu. Încălcarea acestor norme duce la ilegalitatea hotărârii emise, indiferent de calitatea motivării ei.

În continuare clarificarea aspectului dacă există motive întemeiate pentru a admite depoziția unui martor absent este o chestiune preliminară care trebuie să fie examinată înainte de a examina dacă mărturia în cauză constituie o probă unică sau decisivă. Prin urmare, dacă un martor nu se prezintă în persoană pentru depoziție, autoritatea judiciară are

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

obligația de a cerceta dacă această absență este justificată [Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit (MC), pct. 120; Gabrielyan împotriva Armeniei, pct. 78, 81-84].

Coroborat cu paragraful 3, paragraful 1 al articolului 6 obligă statele contractante să adopte măsuri pozitive pentru a permite acuzatului să interogheze sau să obțină audierea martorilor acuzării [Trofimov împotriva Rusiei, pct. 33; Sadak și alții împotriva Turciei].

Dacă este imposibil să fie interogați martorii sau să se obțină audierea lor din cauza faptului că aceștia au dispărut, autoritățile trebuie să facă un efort rezonabil pentru a asigura prezentarea lor (Karpenko împotriva Rusiei, pct. 62; Damir Sibgatullin împotriva Rusiei, pct. 51; Pello împotriva Estoniei, pct. 35; Bonev împotriva Bulgariei, pct. 43).

Astfel, nejustificarea unui refuz de a interoga sau de a cita un martor poate să constituie o restricționare a dreptului la apărare incompatibilă cu garanțiile unui proces echitabil (a se vedea Popov împotriva Rusiei, pct. 188; Bocos-Cuesta împotriva Țărilor de Jos, pct. 72; Wierzbicki împotriva Poloniei, pct. 45; Vidal împotriva Belgiei, pct. 34).

În anumite situații, se poate dovedi necesar să se recurgă la depoziții din etapa cercetării prealabile (Lucă împotriva Italiei, pct. 40), de exemplu, în cazul decesului unui martor [Mika împotriva Suediei (dec.), pct. 37; Ferrantelli și Santangelo împotriva Italiei, pct. 52] sau în cazul în care un martor și-a exercitat dreptul de a păstra tăcerea [Vidgen împotriva Țărilor de Jos, pct. 47; Sofri și alții împotriva Italiei (dec.); Craxi împotriva Italiei (nr. 1), pct. 86] sau atunci când eforturile rezonabile făcute de autorități pentru a asigura înfățișarea unui martor au eșuat (Mirilashvili împotriva Rusiei, pct. 217). *Tinând seama de măsura în care absența unui martor prejudiciază dreptul la apărare, atunci când martorul nu a fost audiat deloc în etapele anterioare ale procedurii, depoziția scrisă a acestuia nu trebuie admisă în locul prezentei sale la proces decât în ultimă instanță [Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit (MC), pct. 125]. Este necesar să fie tratate cu o prudență extremă declarațiile obținute de la martori în condiții în care drepturile apărării nu puteau fi garantate în măsura impusă în mod normal de Convenție (S.N. împotriva Suediei, pct. 53; Doorson împotriva Țărilor de Jos, pct. 76).* Dacă absența unui martor la o confruntare este justificată de motive întemeiate, instanța națională poate să țină seama de declarațiile făcute de acesta în etapa anterioară procesului, dacă acestea sunt coroborate cu alte elemente de probă [Mirilashvili împotriva Rusiei, pct. 217; Scheper împotriva Țărilor de Jos (dec.); Calabrò împotriva Italiei și Germaniei (dec.); Ferrantelli și Santangelo împotriva Italiei, pct. 52]. Art. 6 § 3 lit. d) impune posibilitatea de interogare a autorilor depozițiilor care nu au fost prezentate în fața instanței doar în cazul în care acestea joacă un rol esențial sau decisiv în stabilirea vinovăției [a se vedea Kok împotriva Țărilor de Jos (dec.); Krasniki împotriva Republicii Cehe, pct. 79]. Bineînțeles, admiterea ca probă a unei mărturii indirecte care constituie proba acuzatoare unică sau decisivă nu implică automat încălcarea art. 6 § 1, dar în cazul în care condamnarea se bazează exclusiv sau în mod decisiv pe depozițiile unor martori absenți, Curtea trebuie să supună procedura celei mai riguroase examinări. ***Având în vedere riscurile inerente mărturiilor indirecte, caracterul unic sau decisiv al unei probe de acest tip admisă într-o cauză constituie un factor foarte important de luat în considerare la aprecierea caracterului echitabil global al procedurii și trebuie contrabalansat de elemente suficiente, în special de garanții procedurale solide. În fiecare cauză în care problema caracterului echitabil al procedurii se pune în raport cu o depoziție a unui martor absent, este necesar să se stabilească dacă există elemente care să compenseze suficient inconvenientele legate de admiterea unei asemenea probe, pentru a permite o apreciere corectă și echitabilă a fiabilității acesteia. Examinarea acestei chestiuni permite pronunțarea unei condamnări numai în cazul în care depoziția martorului absent este suficient de fiabilă având în vedere importanța sa în cauză [Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit (MC), pct. 147].***

Anume din perspectiva celor citate constatăm că art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP și anume sintagma „*prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță*”, face sterilă garanția apărării care presupune dreptul de a audia martorul. Or, legea procesual penală în modul în care este expusă nu condiționează existența altor mijloace procesuale care ar permite în prealabil verificarea declarațiilor martorilor sau setul necesar de acțiuni care ar configura anume imposibilitatea absolută de a aduce martorul în fața instanței. Astfel în cazul inculpatului Eriomenco Efim drept imposibilitate este invocată circumstanța plecării peste hotare a martorului Rusu Laurențiu, în raport cu care nu s-a efectuat nici o acțiune de confruntare dintre acesta și inculpat. Cu alte cuvinte, elementar identitatea acestuia nu poate fi verificată de instanță sau apărare.

Art. 23 alin. (2) din Constituție:

Cu referire la incidența prevederilor art. 23 alin. (2) din Constituție, venim să facem apel la rațiunile Curții expuse în Hotărârea nr. 10 din 16 martie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a art. 80 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014. Astfel, Curtea Constituțională a accentuat că „exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.”

În acest sens, e ușor sesizabil faptul că sintagma „**imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță**”, nu are nici un fundament normativ care ar permite înțelegerea acestei noțiuni de către instanță de judecată. Or, la caz, reiterăm că simpla plecare a martorului peste hotare este invocată de acuzare drept justificativ al aplicabilității art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Raportat la caz, eventuala aplicare a prevederilor art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP prin citirea declarațiilor martorului, fără a asigura prezența fizică a acestuia în sala de judecată, făcută sub rezerva că martorul este în imposibilitate absolută de a se prezenta în instanță duce la încălcarea imediată a art. 21 din Constituție, în condițiile în care inculpatului nu îi sunt asigurate garanțiile necesare apărării sale, în speță garanția verificării și confruntării unei probe determinate a acuzării. Or, încălcarea art. 21 din Constituție, derivă din caracterul vag al sintagmei *imposibilitate absolută*, care configurează și încălcarea art. 23 alin. (2) din Constituție.

F. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Prin prezenta declar că cele reflectate în sesizare sunt date veridice,

fapt pentru care semnez

Alexandru Bot

Avocat

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosar nr.1-18/2018

ÎNCHIEIERE

05 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța de judecată în componența:

președintele completului, ȚONOV Irina

Grefier Mișcoi Corneliu,

cu participarea: acuzatorului de stat, procurorul, Vinițchi Pavel, inculpatului, Eriomenco Efim și apărătorului său, avocatul Bot Alexandru, succesorului părții vătămate Garabajiu Diana, reprezentantului succesorului părții vătămate Garabajiu Diana, avocatul Cernolev Ion și reprezentantului părții vătămate Curnic Afanasie, precum și succesorului părții vătămate Garabajiu Diana, avocatul Botnaru Grigore.

examinînd în ședință de judecată, publică, cererea înaintată de avocatul Bot Alexandru, în interesele inculpatului Eriomenco Efim, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate al sintagmei din art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, în cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal, instanța de judecată

c o n s t a t ă :

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal, dosar nr.1-18/2018 (12-1-1042-05012018).

În ședința de judecată, apărătorul inculpatului Eriomenco Efim, avocatul Bot Alexandru a înaintat cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale, ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru a verifica constituționalitatea sintagmei „*prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță*” din art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, prin prisma corespunderii ei prevederilor art.21 și 23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea cererii avocatul Bot Alexandru a indicat că, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) CP. Conform învinuirii aduse inculpatului, vinovăția acestuia ar fi fost probată prin declarațiile martorului Rusu Laurențiu, audiat la etapa urmăririi penale și fără a fi efectuată confruntarea dintre acesta și inculpat. În cadrul examinării dosarului în instanța de fond, acuzare, însă, nu a putut asigura prezența acestuia pentru a garanta apărării dreptul de a audia martorul. Astfel, acuzarea a invocat aplicabilitatea art.371 alin.(1) pct.2) Cod procedură penală, care reglementează că citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video

4

ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazul când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță.

Menționează că, reieșind din cele expuse vin să contestate constituționalitatea sintagmei „prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță”, în condițiile în care aceasta contravine prevederilor art. 21 și 23 alin. (2) din Constituție.

Comunică că, obiectul al sesizării îl constituie sintagma: „prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță”, din art. 371 alin. (1) pct. 2) din Codul de procedură penală, care reglementează că citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazul când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță.

Consideră că, art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP și anume sintagma „prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță”, face sterilă garanția apărării care presupune dreptul de a audia martorul. Or, legea procesual penală în modul în care este expusă nu condiționează existența altor mijloace procesuale care ar permite în prealabil verificarea declarațiilor martorilor sau setul necesar de acțiuni care ar configura anume imposibilitatea absolută de a aduce martorul în fața instanței. Astfel în cazul inculpatului Eriomenco Efim drept imposibilitate este invocată circumstanța plecării peste hotare a martorului Rusu Laurențiu, în raport cu care nu s-a efectuat nici o acțiune de confruntare dintre acesta și inculpat. Cu alte cuvinte, elementar identitatea acestuia nu poate fi verificată de instanță sau apărare. În acest sens, e ușor sesizabil faptul că sintagma „imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță”, nu are nici un fundament normativ care ar permite înțelegerea acestei noțiuni de către instanță de judecată. Or, la caz, reiterează că simpla plecare a martorului peste hotare este invocată de acuzare drept justificativ al aplicabilității art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP.

Subliniază că, eventuala aplicare a prevederilor art. 371 alin. (1) pct. 2) CPP prin citirea declarațiilor martorului, fără a asigura prezența fizică a acestuia în sala de judecată, făcută sub rezerva că martorul este în imposibilitate absolută de a se prezenta în instanță duce la încălcarea imediată a art. 21 din Constituție, în condițiile în care inculpatului nu îi sunt asigurate garanțiile necesare apărării sale, în speță garanția verificării și confruntării unei probe determinate a acuzării. Or, încălcarea art. 21 din Constituție, derivă din caracterul vag al sintagmei imposibilitate absolută, care configurează și încălcarea art. 23 alin. (2) din Constituție.

Solicită avocatul Bot Alexandru sesizarea Curții Constituționale, ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru a verifica constituționalitatea sintagmei „prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță” din art. 371 alin. (1) pct. 2) din Codul de procedură penală, prin prisma corespunderii ei prevederilor art. 21 și 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

8

Inculpatul Eriomenco Efim a susținut cererea înaintată de avocatul Bot Alexandru și a solicitat admiterea cererii.

Acuzatorul de stat, procurorul Vinițchi Pavel a solicitat respingerea cererii înaintate de partea apărării considerînd-o neîntemeiată.

Reprezentantul succesorului părții vătămate Garabajiu Diana, avocatul Cernolev Ion a solicitat respingerea cererii înaintate de partea apărării considerînd-o neîntemeiată.

Reprezentantul părții vătămate Curnic Afanasie, precum și succesorului părții vătămate Garabajiu Diana, avocatul Botnaru Grigore a solicitat respingerea cererii înaintate de partea apărării ca fiind neîntemeiată.

Succesorului părții vătămate Garabajiu Diana a solicitat respingerea cererii înaintate de partea apărării ca fiind neîntemeiate.

Studiind cererea formulată de partea apărării, analizînd argumentele invocate de părți, prin prisma circumstanțelor cauzei, raportate la prevederile Legii, instanța de judecată consideră ca fiind întemeiată cererea înaintată de avocatul Bot Alexandru, în interesele inculpatului Eriomenco Efim, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și care urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.(7) alin.(3) din Codul de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitîndu-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. (3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

La capitolul ce ține de excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a accentuat că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și avînd în vedere caracterul formal al rolului Curții

Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrîngerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

Astfel, prin hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016 Curtea Constituțională, a hotărît că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate;

- pînă la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărîri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărîre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

În acest sens, se cere a fi precizat că, odată fiind invocată excepția de neconstituționalitate în cauza penală menționată supra, competența instanței de judecată se limitează în mod exclusiv doar la verificarea întrunirii condițiilor menționate expres în Hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016, ori verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în cazul neîntîrîrii condițiilor menționate supra. În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

În partea ce ține de condițiile necesare sesizării Curții Constituționale, instanța de judecată notează că, în speță, avocatul Bot Alexandru, în interesele

10

inculpatului Eriomenco Efim, a invocat neconstituționalitatea sintagmei prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță” din art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, prevedere care se include în sfera de aplicabilitate a art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, care prevede că, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prevederile invocate de partea apărării, ca fiind neconstituționale, în mod cert urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale. Mai mult, acuzarea pe de o parte nu renunță la proba dată pentru a oferi părții apărării să o preia, dar nici nu poate fi pusă la baza unei sentințe, fiind păstrează de acuzare pentru instanța de apel.

Astfel, dacă verificarea hotărârii instanței de fond se face în limitele probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, atunci proba respectivă nu ar trebui să fie admisă în apel, dar nici exclusă, fiindcă acuzatorul nu a renunțat la proba respectivă. Citirea declarațiilor martorului absent, în lipsa confruntării părților la urmărire penală deasemenea contravine legii. Totodată examinarea cauzei în apel este continuarea cercetării judecătorești. Situație care ridică întrebarea care ar fi necesitatea examinării și pronunțării unei sentințe de către prima instanță, dacă această soluție se schimbă în apel, fiindcă părțile nu au renunțat la proba cu martorul absent. Incertitudine care este la îndemâna ambelor părți, în dependență de soluția care se adoptă.

În partea ce ține de existența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate, instanța de judecată remarcă faptul că, sintagma „**prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță**” din art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, nu a fost supusă verificării sub aspectul constituționalității normei date.

Prin urmare, instanța de judecată ajunge la concluzia că sunt întrunite toate condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate și că cererea înaintată în acest sens de către avocatul Bot Alexandru, în interesele inculpatului Eriomenco Efim, urmează a fi admisă, cu sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală.

Totodată, admiterea cererii în cauză și sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, implică, în mod imperativ, prin prisma prevederilor art.7 alin.(3³) din Codul de procedură penală și a prevederilor Hotărârii nr.2 din 09 februarie 2016 adoptată de Curtea Constituțională, suspendarea dezbaterilor judiciare în cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal.

Reieșind din cele menționate, instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art.7 alin.(3³) din Codul de procedură penală și prevederilor Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016;

d i s p u n e :

Se admite cerere înaintată de avocatul Bot Alexandru, în interesele inculpatului Eriomenco Efim privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor din art.371 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală, a sintagmei „prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță”, prin prisma corespunderii ei prevederilor art.21 și 23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă dezbaterile judiciare în cauza penală de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal.

Se expediază Curții Constituționale cauza penală nr.1-18/2018 (12-1-1042-05012018), de învinuire a lui Eriomenco Efim în comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(6) și art.190 alin.(5) din Codul penal, pentru examinarea admisibilității excepției de neconstituționalitate.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței de judecată, judecătorul **TONOV Irina**

